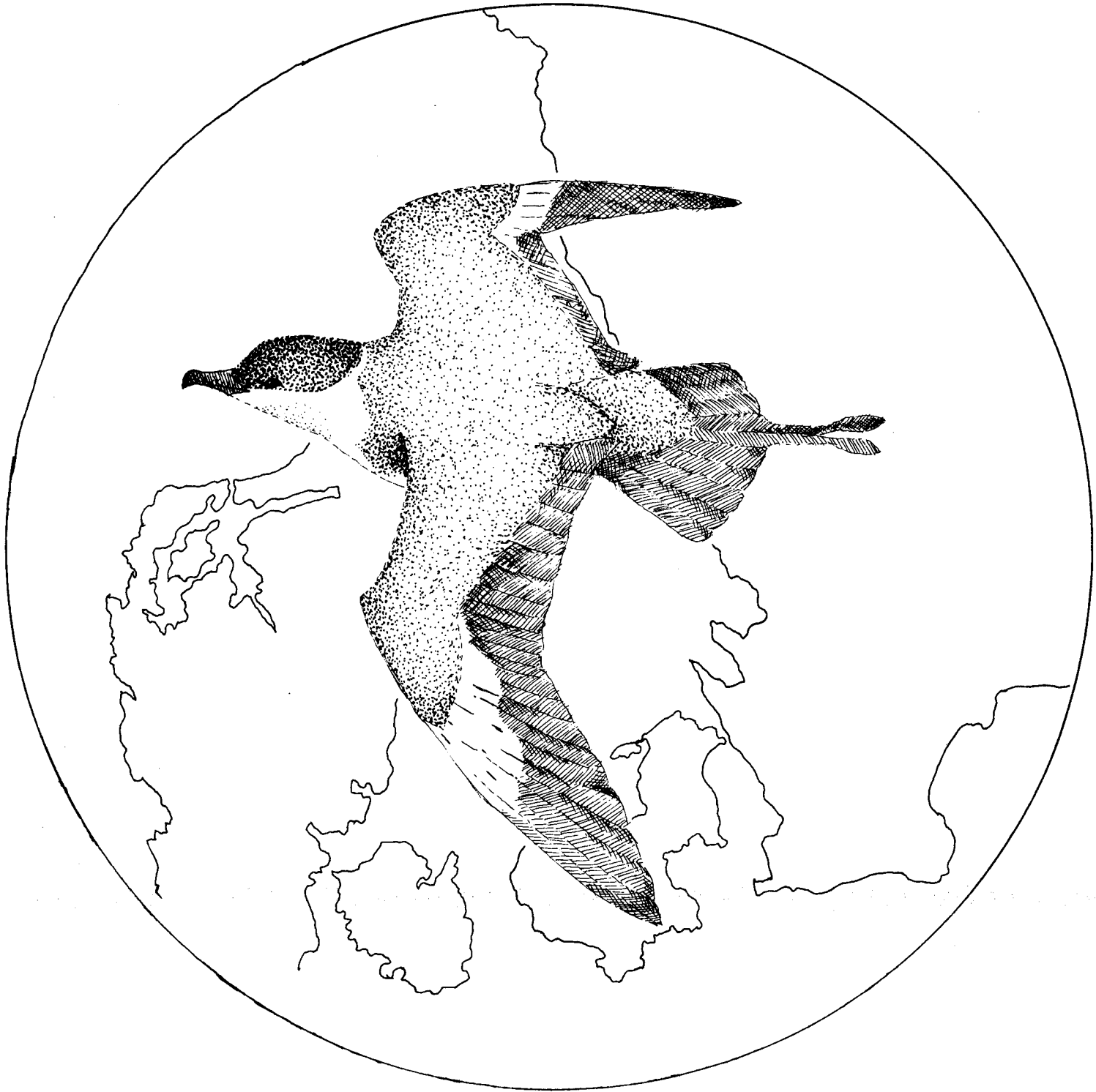

Havsfåglar i Kattegatt

Rapport från
Kullabygdens
Ornitologiska
Förening

1982

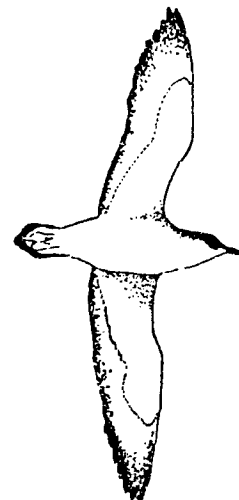
ISSN 0280—008X

Supplement 5

HAVSFÅGLAR I KATTEGATT - 1982

=====

Meddelande nr 5 från Havsfågelgruppen

Innehållsförteckning:

- 2 Karl-Göran Nilsson, Mats Peterz & Erik Vikkelsø Rasmussen.
Havsfågelgruppens verksamhet 1982.
- 9 Erik Vikkelsø Rasmussen. Forekomsten af skråper/liror i
Kattegat 1982.
- 12 Thomas Rönnertz. Stormfågel / Mallemuk Fulmarus glacialis.
- 14 Jørgen Hulbaek Christiansen. Havssula / Sule Sula bassana.
- 16 Christer Johansson. Dvärgmå, tärnmå och stormsvalor.
- 18 Bertil Oldén. Tretåig må / Ride Rissa tridactyla.
- 24 Mikael Hake. Labbar / Kjover Stercorariidae.
- 30 Lars Blomqvist & Stig Rosén. Alkor / Alkefugle Alcidae.
- 32 Mats Peterz. Övriga observationer.
- 33 Upprop
- 34 Adressförteckning.

Havsfåglar i Kattegatt - 1982, kan rekvireras genom att 15 svenska kronor sätts in på Kullabygdens Ornitologiska Förenings postgiro nr 2 24 39 - 4. Märk talongen "Havsfågelrapport 1982".

RAPPORT från
KULLABYGDENS
ORNITOLOGISKA
FÖRENING

Redaktör: Mats Peterz

Omslag och illustrationer:
Thomas Rönnertz

Supplement 5

ISSN 0280-088X

Kullen 1983

HAVSFÅGELGRUPPENS VERKSAMHET 1982

=====

Karl-Göran Nilsson, Mats Peterz & Erik Vikkelsø Rasmussen

Inledning

Hösten 1978 framfördes ett önskemål om att observationerna av havsfågelrörelser i Kattegattregionen skulle koordineras. Det var också en utbredd uppfattning att det fanns behov av en årlig rapport som behandlade sträcket av olika havsfåglar i området. Härmed föreligger nu den femte rapporten i ordningen - ett litet jubileum om man så vill. Rapportens utformning och innehåll ligger i stort sett på samma nivå som tidigare årgångar. Samtliga författare har skrivit på respektive modersmål och har fått helt fria händer med avseende på bearbetningen av materialet.

Rapporten

Till denna rapport har vi mottagit material från de traditionellt mest besökta lokalerna. Dessutom har vi erhållit rapporter från en ny lokal, Fornaes på Jyllands ostkust. Formodligen på grund av den dåliga tillgången på stormväder har det dessvärre varit en sviktande aktivitet på några av de lokaler som tillkommit under de senaste åren. Samtliga årets observationsplatser är förtecknade i översikten gällande observationsaktiviteten och är markerade i figur 1.

Vi vill uppmärksamma läsarna på att de tal som framgår av tabellerna gäller den normala/dominerade sträckriktningen, medurs runt Kattegatt. Ett minustecken framför siffran visar att fågeln sträckt moturs. Dominerande sträckriktning vid t.ex. Hönö och Kullen är S-SW, vid Gilleleje och Rörvig W-NW och vid Skagen NW-N.

I rapporten nämnda rariteter har vid tryckningen inte granskats av någon raritetskommitté och skall därför tills vidare betraktas med visst förbehåll.

Årsresumé och väder

Under de senaste åren har någon eller några fina havsfågeldagar infallit under våren. Så också 1982. För en del arter var siffrorna för vissa arter på våren t.o.m. högre än på hösten. Detta berodde nu inte på någon extremt bra vår utan snarare på en mycket dålig höstsäsong. Våriakttagelserna kulminerade den 1-2 maj med västvindar kring 15 m/s i större delen av Kattegatt. Som vanligt så här års var det framför allt havssulor som var i rörelse, men också enstaka stormfåglar uppträdde.

Under den varma sommaren som dominerades av högtryck var blåsigt väder sällsynt. Detta hindrade dock inte att några av de numera traditionella sommariakttagelserna av mindre lira kunde göras när vindstyrkan steg något över den normala.

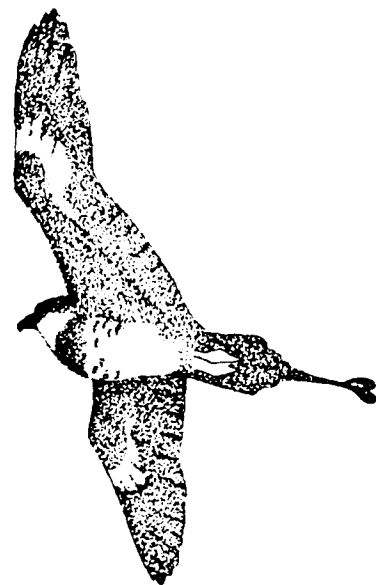
I början på september passerade några svaga fronter som gav upphov till kulingvindar. Den 21 drog ett intensivt lågtryck norrut över Sverige. Trots en nordlig bana noterades hårda västvindar i Kattegattområdet.

Oktober som ju brukar vara årets höjdpunkt ur havsfågelsynpunkt blev en stor besvikelse. Stormar saknades helt. De lågtryck som passerade, drog antingen på allt för nordliga eller för sydliga banor. Månaden karakteriserades istället av ostvind under långa perioder. Denna ostvind var troligtvis orsaken till det massiva uppträdandet av bredstjärtade labbar under efterföljande månader.

I november var situationen något bättre. Fronter som medförde blåsigt väder passerade vid flera tillfällen under månaden. Nu började tretåiga måsar och alkor röra på sig och iakttagelserna av bredstjärtade labbar kulminerade.

Det ovanligt milda väder som karakteriserat hela hösten fortsatte också in i december. Oväder med hård vind berörde Skandinavien kring den 16 samt i slutet av månaden.

I tabell 1 har vindobservationer från några väderstationer under ett antal utvalda dagar 1982 sammanfattats.

Havsfågelgruppmöte

Havsfågelgruppens möte avhölls traditionsenligt på Kullen week-enden 4 - 5 december 1982. Inte mindre än 18 havsfågelentusiaster från Sverige och Danmark deltog, ett stadigt ökande intresse. Nästa gång hoppas vi på deltagande även från Norge.

Utöver diskussioner om kommande verksamhet, behandling av insamlat material, gruppens ve och väl och samvaro i allmänhet hölls på kvällen tre föredrag. Efter en välsmakande middag kunde deltagarna lyssna till inlägg om mindre lirans förekomst i Kattegatt, teorier om varför havsfåglarna över huvud taget flyger in i våra farvatten samt slutligen en flott ljusbildsserie med beskrivning över verksamheten vid Nidingens Fågelstation.

Nästa möte kommer att arrangeras i början av december 1983 (troligtvis den 3-4/12) på Kullen. Alla som önskar att delta kan vända sig till någon av Havsfågelgruppens kontaktpersoner (se sid 34).

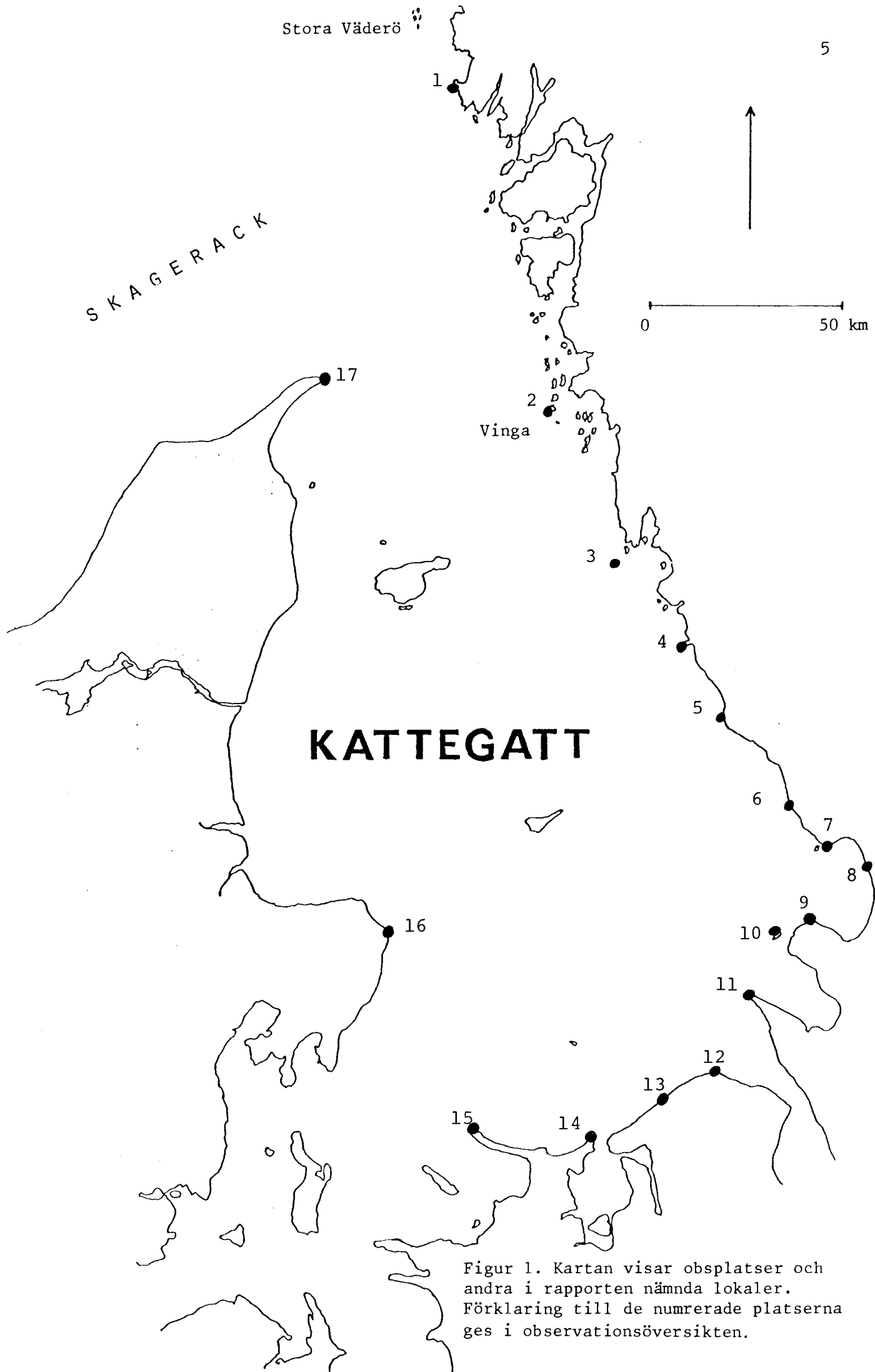
Rapporteringschema

Vad gäller det rapporteringschema som tagits fram för att användas och fyllas i vid havsfågelräkningar kan man tyvärr konstatera att det är många som inte utnyttjar detta. Allt för många viktiga upplysningar om tider, sträckriktningar, ålder, m.m. går på detta sätt förlorade. Scheman kan erhållas genom att vända sig till någon av kontaktpersonerna.

Slutligen vill vi nämna att det fortfarande finns enstaka rapporter kvar av årgångarna 1979, 1980 och 1981. Däremot är 1978 års rapport slutsåld. Samtliga kostar 15 svenska kronor och kan beställas på sätt som framgår nederst på sid. 1.

ÖVERSIKT ÖVER OBSERVATIONSAKTIVITETEN, endast dagar med angivna obs-tider.
Alla tider gäller dansk resp. svensk normaltid (GMT + 1 timme).

1. Sotenäset: 13/8 03.55-10.00, 11/11 07.00-12.00. Rapportörer: Thomas Landgren och Ulf Dagobert.
2. Hönö: 4/5 08.00-10.00, 5/5 04.00-11.00, 6/5 04.00-10.00, 7/5 04.15-09.30, 9/8 12.30-15.00, 10/8 04.45-11.45, 11/8 04.45-08.00, 3/9 05.20-13.15, 4/9 05.30-14.00, 2/11 09.15-11.45, 12/11 07.30-10.00, 16/11 11.00-12.10, 17/11 07.30-10.00, 20/11 08.00-11.30, 22/11 08.00-13.30, 16/12 11.00-13.00, 17/12 08.30-11.00, 21/12 10.00-13.00, 23/12 10.45-13.15. Rapport genom: Mikael Hake.
3. Nidingen: 14/8 08.00-10.00, 27/10 09.35-10.40, 11.30-12.30, 15.30-15.55, 28/10 08.05-09.00, 10.05-10.45, 29/10 07.10-08.30, 10.30-11.00. Rapport: Nidingens Fågelstation.
4. Getterön: 11/11 09.00-11.30, 17/11 08.00-10.00, 27/11 08.30-10.00, 6/12 09.20-10.15, 12.15-13.45, 20/12 09.00-09.30. Rapportörer: Christer Johansson, Hans Ackered, Bertil Schelander m.fl.
5. Glommen: 19/11 08.30-10.30. Rapportörer: Hans Ackered och Bertil Schelander.
6. Busör: 25/10 10.00-13.30, 26/10 08.45-13.30, 27/10 07.00-12.00, 29/10 08.45-10.45, 30/10 07.00-09.50, 31/10 07.20-11.30, 2/11 07.10-12.10, 3/11 07.15-12.15, 4/11 08.40-13.00, 7/11 07.15-12.00, 14/11 07.30-11.20, 17/11 13.30-15.30, 18/11 13.20-15.00, 19/11 07.45-13.00, 29/11 10.15-12.45, 30/11 08.00-12.15, 1/12 09.00-12.00, 2/12 08.40-12.00, 5/12 09.15-11.00, 29/12 08.45-12.00. Rapport genom: Lasse Blomqvist
7. Tyludden: Inga tidsangivelser.
8. Lagaoset: Inga tidsangivelser.
9. Hovs Hallar: 2/5 05.30-10.00. Rapportör: Karl-Göran Nilsson.
10. Hallands Väderö: 4/11 07.40-14.00. Rapportör: Magnus Ullman.
11. Kullen: 9/4 13.00-15.30, 11/4 06.20-09.40, 28/4 08.00-09.30, 09.40-12.00, 13.45-15.00, 1/5 13.20-14.50, 2/5 04.15-08.30, 13.30-16.20, 5/7 04.20-08.05, 15/8 04.30-09.00, 4/9 05.00-09.00, 5/9 05.00-08.30, 5/11 07.00-09.30, 14/11 07.45-10.00, 17/11 07.30-10.30, 20/11 07.30-13.30, 21/11 07.30-10.00, 16/12 08.30-15.15. Rapportörer: Karl-Göran Nilsson, Lars Göte Nilsson, Frank Linansky m.fl.
12. Gilleleje: 20/11 07.15-13.00, 28/12 08.35-12.30, 29/12 08.40-14.00. Rapportörer: Jörgen H Christiansen, Stig Nielsen, Nis Kiel, Thorild A Jensen, Brian Rasmussen m.fl.
13. Tisvildeleje: 20/11 12.15-12.45. Rapportör: Niels Hannow.
14. Korshage, Rörvig: 5/9 05.10-09.30, 13.00-14.00, 9/9 05.10-07.15, 13/9 10.10-12.10, 22/9 06.30-11.00, 11/11 11.00-14.00, 13/11 12.30-13.40, 20/11 07.40-13.35, 21/11 07.40-08.30, 16/12 10.30-13.45. Rapportörer: Erik Vikkelsö Rasmussen, Jörgen H Christiansen m.fl.
15. Gniben, Själlands Odde: Inga tidsangivelser.
16. Fornaes: Inga tidsangivelser.
17. Skagen: Inga tidsangivelser.

Figur 1. Kartan visar obsplatser och andra i rapporten nämnda lokaler. Förklaring till de numrerade platserna ges i observationsöversikten.

Tabell 1. Vinduppgifter, riktning och styrka (m/s), vid några väderstationer runt Kattegatt.

Datum	8/4		9/4		10/4		11/4		1/5	
Klockan	07	13	07	13	07	13	07	13	07	13
St Väderö	N 13	N 15	NNW 11	W 5	WNW 9	W 9	WNW 11	WNW 8	WSW 18	WSW 21
Vinga	W 11	WNW 11	N 15	WNW 10	W 5	WNW 5	NW 9	WNW 11	SW 14	WSW 14
Glommen	WSW 13	SW 15	NNW 14	NW 12	WNW 6	W 5	WNW 9	WNW 9	WSW 9	WSW 11
Kullen	SW 23	WSW 23	NNW 14	NW 10	WNW 9	W 7	WNW 9	WNW 8	WSW 13	WSW 13

Datum	2/5		5/5		7/5		14/8		15/8	
Klockan	07	13	07	13	07	13	07	13	07	13
St Väderö	W 13	W 10	SSW 9	S 9	NE 3	E 8	NW 8	W 9	N 5	W 4
Vinga	W 13	W 12	S 8	WSW 4	ENE 8	NE 7	WNW 9	NW 11	WNW 6	WNW 5
Glommen	W 14	W 13	SE 5	NNW 6	E 4	ENE 3	NW 11	WNW 14	WNW 10	W 7
Kullen	W 17	W 9	SE 6	NNE 2	NNE 2	0	NW 9	WNW 14	WNW 10	W 6

Datum	3/9		4/9		5/9		22/9		21/10	
Klockan	07	13	07	13	07	13	07	13	07	13
St Väderö	W 15	W 14	N 6	NW 6	WNW 11	WNW 8	W 18	W 17	W 12	WSW 11
Vinga	WNW 15	WNW 16	WSW 15	NW 6	NNW 3	NW 7	WSW 14	WSW 16	W 9	WSW 7
Glommen	W 15	W 12	SW 13	W 13	NW 8	WNW 5	W 13	W 13	W 6	WSW 3
Kullen	W 16	W 16	SW 18	WSW 15	NW 8	NW 6	W 15	WSW 14	W 9	WSW 4

Datum	2/11		3/11		4/11		5/11		6/11	
Klockan	07	13	07	13	07	13	07	13	07	13
St Väderö	W 13	WSW 13	W 14	W 16	W 13	NNE 13	ESE 5	S 3	SSE 10	SSW 8
Vinga	W 12	WNW 15	NW 13	W 11	WNW 14	NNE 9	ENE 4	SE 2	SSE 8	S 10
Glommen	WNW 13	WNW 13	WNW 12	W 9	WNW 11	NW 11	NE 2	SE 2	ESE 3	SSE 7
Kullen	W 11	WNW 11	WNW 10	W 9	WNW 11	WNW 11	E 2	ENE 2	SE 6	E 6

Datum	7/11		11/11		12/11		13/11		14/11	
Klockan	07	13	07	13	07	13	07	13	07	13
St Väderö	SSE 10	SSE 10	WSW 20	WSW 20	SSE 10	S 13	SSW 8	WNW 10	SE 5	WSW 4
Vinga	SSE 10	SSE 11	WSW 16	WSW 16	S 11	S 16	SW 13	WSW 12	WSW 6	SW 8
Glommen	SE 7	SE 7	WSW 17	WSW 12	SSE 7	SSE 8	SSW 12	SW 12	SW 5	SW 10
Kullen	SE 10	SE 6	SW 21	SW 15	SSE 12	SSE 14	SSW 16	SW 13	SSW 9	SSW 11

Datum	17/11		18/11		19/11		20/11		21/11	
Klockan	07	13	07	13	07	13	07	13	07	13
St Väderö	WSW 13	SW 12	NW 4	W 1	WSW 16	WSW 17	W 15	W 12	W 10	S 11
Vinga	WSW 14	SW 12	W 7	WSW 5	WSW 17	WSW 19	WSW 19	WNW 13	NW 8	S 12
Glommen	W 10	SSW 10	W 10	W 7	WSW 15	SW 15	WSW 13	W 15	W 9	S 10
Kullen	W 10	SSW 12	W 10	W 7	SW 20	SW 22	W 17	W 20	W 11	S 10

Datum	22/11		27/11		16/12		28/12		29/12	
Klockan	07	13	07	13	07	13	07	13	07	13
St Väderö	WSW 15	SW 17	SSW 8	S 8	WNW 16	W 14	W 11	NNW 8	N 6	NNE 2
Vinga	SW 16	SW 19	SW 9	SSW 11	WNW 23	WNW 20	NW 11	N 14	N 6	NNE 2
Glommen	SW 10	SW 15	SSW 9	S 7	W 21	WNW 18	WNW 12	NW 10	NNW 9	N 4
Kullen	WSW 12	SW 14	S 8	SSE 8	WSW 23	W 22	W 11	NW 10	N 9	NNE 7

Forekomsten af skråper / liror (Procellariidae) i Kattegat 1982

=====

Erik Vikkelsø Rasmussen

Almindelig skræpe / Mindre lira (Puffinus puffinus)

Antallet af observationer af denne art blev på ialt 11 ex, og materialet er fremlagt i Tab. 1. Nøjagtigt samme antal blev registreret i 1979 og 1981. Iagttagelserne fordeler sig på forår 2 ex, sommer 4 ex og efterår 5 ex, såfremt august måned henregnes til sommertiden. Den forholdvis store andel sommerfund fortsætter.

Ser man på materialet fra årene 1977 - 1982 incl. som repræsenterer ialt ca 76 Almindelige Skræper, er det især det regelmæssige antal fugle, der indrapporteres hvert år man hæfter sig ved: 1977: 11ex, 1978: 17 ex, 1979: 9 ex, 1980: 17 ex, 1981: 11 ex og 1982: 11 ex. Tilsyneladende holdes niveauet uanset vejrforholdene, idet der stort set ingen optimale markante efterårsstorme var i 1982, hvilket så afgjort var tilfældet i september, oktober og november 1977. Ja selv i ekstremt gode efterår, er der ikke set betydeligt flere Almindelige Skræper (se f.eks. 1978). Muligvis beror dette på tilfældigheder, hvilket måske kan ses over en længere årrække. Genomsnittet for de sidste seks år er på ialt 12 fugle/år. Antallet af fugle i 1982 var således normalt, selvom man savnede de intensive efterårsstorme.

Tabel 1.

	18/3	5/7	10/8	12/8	4/9	10/10	2/11	11/11	20/11	Total
Hönö			2		1					3
Getterön									1	1
Busör							-1			1
Kullen		1								1
Fornaes						1				1
Skagen	2 R			1				1		1
Total										11

Sodfarvet Skræpe / Grå lira (Puffinus griseus)

Året 1982 blev stort set noget af en gentagelse af 1981, hvor meget få skræper blev set i Kattegat generelt. Ialt blev der i 1982 indrapporteret 53 ex, som fordeler sig som vist i Tab. 2. Det fremgår ret tydeligt, at der ingen store dage var overhovedet, og det højeste tal var tre fugle på en dag. Årsagen hertil skal formentlig findes i den specielle vejr-situation, som også gjorde sig gældende i 1981, med meget få lavtrykpasserer i september og oktober, der jo normalt er de bedste havfuglemåneder.

Samtlige fugle fremgår af Tab. 2 og et meget diffust billede tegner sig med spredte observationer af enkelte individer, især ved Skagen. Traekket foregik især i perioderne 2-9/9, 22-24/9, 4/11, 11-13/11 og 20-22/11. Endelig bemærkes nogle meget sene fugle fra 28/11.

Med hensyn till mulige gengangere skal det nævnes, at på grund af tidspunketrne/traekriktningerne, kan 9/9, 4/11, 11/11 og 13/11 udelukkes, og klokkeslet haves ikke fra 28/11 desværre.

Dato	Lokal		Passertid		Afstand	Tid	Hastighed
	A	B	A	B			
20/11	Gilleleje	Rørvig	11.13	13.26	36 km	133 min	16.2 km/t

Hvad angår sandsynligheden for, at der er tale om en genganger, er hastigheden nok for lav sammenlignet med tidligere resultater.

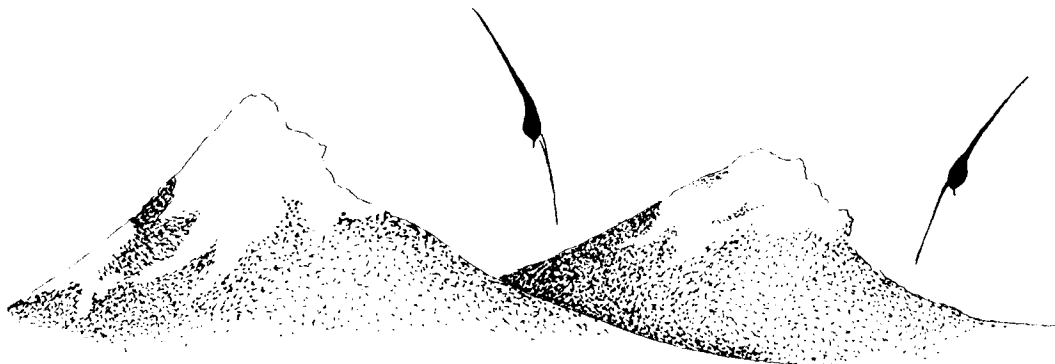
I modsætning til Almindelig Skråpe, hvis årlige antal i Kattegat tilsyneladende ligger på samme niveau, er der en meget tydelig forskel hos den Søfarvede Skråpe. Den seneste 5-års periode har givet svingende antal 1978: 280 ex, 1979: 120 ex, 1980: 69 ex, 1981: 37 ex og nu 1982: 53 ex, - eller i gennemsnit 112 fugle om året.

Året 1982 var således langt under gennemsnittet.

Skråpe sp. / Obestænd Lira (Puffinus non det.)

Kun 2 ex meddelt - oven i købet fra samme dag !

4/9 1 trk. N Nidingen (grå lira ?)
4/9 1 trk. NW Skagen

Tabel 2.

	August			September										
	15	23	26	1	2	3	4	5	9	15	16	22	23	24
Nidingen					1									
Kullen						2			1			3		
Rørvig								1	1					
Skagen	2	1	1	1	1		1			1	1		1	1

	Oktober								November						
	12	14	15	17	18	22	26	27	29	4	6	11	13	20	22
Hönö												2			1
Getterön												2	1		
Busör													1		
Tyludden												-1			
Lagaoset															1
Hallands Väderö						1							3		
Kullen		1										1			
Gilleleje															1
Rørvig															2
Gniben, Sj. Odde						1-2									
Skagen	1			1	1		1	2	1		1				3

	December		Totalt
	15	28	
Hönö	1		4
Nidingen			1
Getterön			3
Busör			1
Tyludden			1
Lagaoset			1
Hallands Väderö			4
Kullen	1		9
Gilleleje	1		2
Rørvig			4
Gniben, Sj. Odde			1-2
Skagen			22
Total			53

STORMFÅGEL / MALLEMUK Fulmarus glacialis

=====

Thomas Rönnertz

1981 ansågs allmänt att ha varit ett dåligt år vad gäller stormfågel. Vad ska man då säga om 1982? Räknar man bort observationerna vid Skagen sågs totalt endast 69 stormfåglar längs Kattegatts kuster 1982!

Liksom föregående år sågs en del stormfåglar även på våren och försommaren. T.ex. observerades fler vid Kullen på våren (11 ex) än på hösten (10 ex).

	11/4	28/4	29/4	1/5	2/5	3/5	4/5	8/5	15/5	26/7
Nidingen				1					1	
Getterön				-3	-1					
Busör								2R		
Kullen	-1	-1	5		3	-1				
Skagen				2	1R		1			6R

Utöver dessa observationer hittades en död stormfågel på Nidingen 26/7.

Höstsäsongen 1982 är nog en av de sämsta vad gäller stormfågel. Det är bara Skagen, som i en klass för sig, kom upp i större siffror.

	Augusti											
	10	11	12	13	14	15	19	22	23	26	28	29
Soteniset				3								
Hönö	2	1					1					
Nidingen					2							
Kullen		1				1						
Rörvig								-1				
Skagen		1		-7	-1	-6		-20		-120	-1	
			200R		5R	10R			10R			1R

	September												
	2	3	4	5	9	10	12	13	15	16	22	23	24
Hönö		1	1										
Nidingen		-1		-1									
Busör			10										
Kullen		3		1			1						
Rörvig				1									
Skagen	-4	-23	-6	15-15	-3	-1	-1	-1	-4	-120	4-8	-360	-1
								3R				40R	

	November					December	
	13	14	20	21	22	16	23
Hönö					5		2
Busör		1					
Kullen				2		1	
Rörvig						1	
Skagen	1-2		-20	-5	100R		

Under vintern och våren har ett flertal observationer av stormfåglar gjorts från en fiskebåt utanför Skagens spets. I januari sågs som mest 30 ex den 29, i april 50 ex vid tre tillfällen och i maj 50 ex den 4.

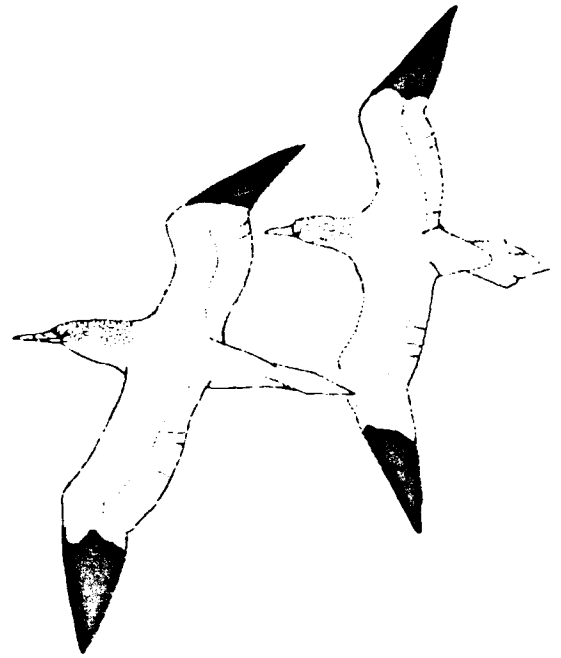
I den flock om 200 rastande stormfåglar som sågs vid Skagen 12/8 noterades tre ex av den mörka fasan. Även den 21/11 observerades en mörk stormfågel vid Skagen. Den 22/4-23/4 sågs två mörka och den 11/5 en mörk stormfågel från fiskebåt norr om Skagen.

SULE / HAVSSULA *Sula bassana*

=====

Jørgen Hulbæk Christiansen

Ser man bort fra nogle dage i begyndelsen af maj, var der ikke meget at råbe hurra for i 1982. Ved Kullen og på Sjælland noteredes det laveste efterårsresultat siden 1976 med totaler på henholdsvis 10 og 4 ex. I alt er der indsendt oplysninger om 421 forårs 10/4-13/5 og 1178 efterårsfugle 4/7-24/12. Hertil kommer 18 fugle fra Nidingen uden dato. Skagen står for 134 (32 %) af forårsfuglene og 1099 (hele 93 %) af efterårsfuglene. Sidstnævnte er i kontrast til forekomsten i Kattegat iøvrigt betydeligt flere end i 1981 (se HiK 1981).

Tabel 1: Fugle pr. måned i Kattegat 1982.

April	Maj	Juni	Juli	August	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
18	403	0	2	71	93	926	76	10

I tabel 1 ses den månedsvise fordeling af samtlige iagttagelser (incl. Skagen). Endvidere vises dage med min. 10 fugle på en enkelt lokalitet eller suler på flere lokaliteter, samt alle December-fugle i den traditionelle tabelform.

Forår:	16/4	18/4	1/5	2/5	4/5	5/5	6/5	7/5	TOTAL FORÅR
Hönö				9	51	34-2	17	1	112 S, 2 N
Nidingen	10							10	?
Getterön			2	44-4				5	49 S, 4 N,+2
Busör				1-1					2 S, 1 N
Tyludden				1-2					3 S, 2 N
Lagöset			2	5					7
Hovs Hallar				16					16 SW
Kullen			1	27			1		29 SW
Gilleleje				21					21 W, 1 R
Rørvig		1		13					14 W
Fornaes								1-1	1 S, 2 N
Skagen			86	1	-15	2	-4	1-8	94 NW, 30 E
		1R		3R		4R		2R	10 R

Efterår:	10/8	11/8	13/8	14/8	19/8	3/9	4/9	5/9	15/9	22/9	23/9
Sotenäset			1								
Hönö	10	14			1	4					
Nidingen				1						7	
Busör								1R			
Kullen								2		1	1
Skagen		8R	2+2R	13	1	6	9	3	11	5	6

	13/10	14/10	15/10	16/10	17/10	18/10	19/10	20/10	21/10
Busör									1
Fornaes									1
Skagen	-245	102R	242	40R	15R	72R	-18+20R	15R	20

	22/10	23/10	24/10	26/10	11/11	17/11	19/11	20/11	21/11
Hönö								5	
Busör							1		
Kullen						1	1	2	
Gilleleje								1	1
Fornaes			3-5			1			-1
Skagen	10	73	7	13	13-12+20R				

	6/12	16/12	23/12	24/12	EFTERÅRSTOTAL
Sotenäset					1 S
Hönö		3	4		42 S
Nidingen					?
Getterön	1				1 S
Glommen					1 SW
Busör					2 S, 1 R
Kullen		1			7 SW, 3 ?
Gilleleje					2 W
Rørvig					1 W
Gniben					1 W
Fornaes				-1	4 N, 7 S
Skagen					496 NW, 285 E/SE, 318 R

Det meget lave efterårstotaler fra den Svenske vestkyst og Sjaellands nordkyst, beror på vejrets karakter i september og specielt oktober, som var præget af megen østenvind (se indledningen).

DVÄRGMÅS, TÄRNMÅS och STORMSVALOR

=====

Christer Johansson

Dvärgmåsa / Dvaergmåge .Larus minutus

Det enda egentliga materialet rörande rapporterade dvärgmåsar kommer från Skagen där 614 ex observerades mellan 21/7 och 18/11. Av dessa fåglar rastade 249. Hela 90 % av det totala antalet observationer vid Skagen gjordes i september. Vid övriga lokaler gjordes totalt 55 höstobservationer.

Hela hösten, fram till början av november, dominerade de juvenila fåglarna. Endast under perioden 11-18/11 sågs flest adulta, 65 % (jfr HiK 1981). Totalt rapporterades endast 17 subadulta fåglar.

Nedanstående tabell visar observationernas fördelning på olika lokaler och åldrar.

Lokal	Ålder				Summa
	ad	2K	1K	okänd	
Skagen	61	17	536	-	614
Hönö	9		4	2	15
Getterön	1		2		3
Glommen	1		1		2
Busör	2		3	3	8
Grötvik			1		1
Lagaoset	2				2
Hallands Väderö			1		1
Kullen			1	5	6
Rörvig	1			8	9
Fornaes	8				8
Summa					669

Om man bortser från observationerna vid Skagen är månadsfördelningen märklig för de andra lokalerna:

Augusti	10
September	4
Oktober	8
November	27
December	6

Förklaringen till denna fördelning är säkert att det var ytterst få dagar under september och oktober som det blåste hård västlig vind. Fågelskådare utmed kusten var säkert inte så intresserade av att spana ut över havet under dessa månader.

Timmås / Sabinemåge Larus sabini

8 observationer föreligger under hösten:

- 1 (2K) rastar vid Skagen 14/8
- 1 (ad-2K) sträckte mot väst vid Skagen 12/9
- 1 (1K) rastar vid Skagen 14-18/9
- 1 (1K) sträckte mot väst vid Skagen 23/9
- 1 (1K) rastar vid Skagen 23-25/9
- 1 (ad) sträckte mot norr vid Fornæs 3/10
- 1 (ad) vardera vid Gilleleje 28/11 och 28/12

Stormsvala / Lille stormsvala Hydrobates pelagicus

Endast en observation om två exemplar som rastade vid Busör 8/5.
Ingen observation av arten inrapporterad under hösten.

Obestämd stormsvala / Stormsvala sp

En observation föreligger: 1 exemplar vid Tisvilde 20/11.

TRETÅIG MÅS / RIDE *Rissa tridactyla*

=====

Bertil Oldén

I runda tal 100 000 tretåiga måsar brukar årligen observeras på sträck vid olika lokaler i Kattegatt. Förekomsten under 1982 skiljer sig härvidlag inte från tidigare år, se tabell 1. Som framgår av sammanställningen i Appendix är de flesta sträckobservationerna gjorda under perioden slutet okt - dec. Anmärkningsvärt höga sträck-siffror noterades vid vissa lokaler i södra Kattegatt under denna tid; den 18 nov (4300 ex Kullen), 20 nov (4200 ex Kullen och 4000 ex Gilleleje) och 28 dec (3400 ex Kullen och 9500 ex Gilleleje). Sträck-siffran från Gilleleje i slutet av dec är den högsta i Kattegatt 1982. Den markerar inledningen på det massiva uppträdet av tretåig mås som registrerades i början av det nya året (jan 1983). Synbarligen sjuka, ofta oljeskadade måsar iaktogs allmänt långt ner i Öresund-Östersjön och i södra Kattegatt observerades 100-talet rastande fåglar lite varstans.

Tabell 1. Antal sträckande tretåiga måsar vid olika lokaler i Kattegatt 1978 - 1982. Ingen hänsyn har tagits till eventuella dubbelräkningar.

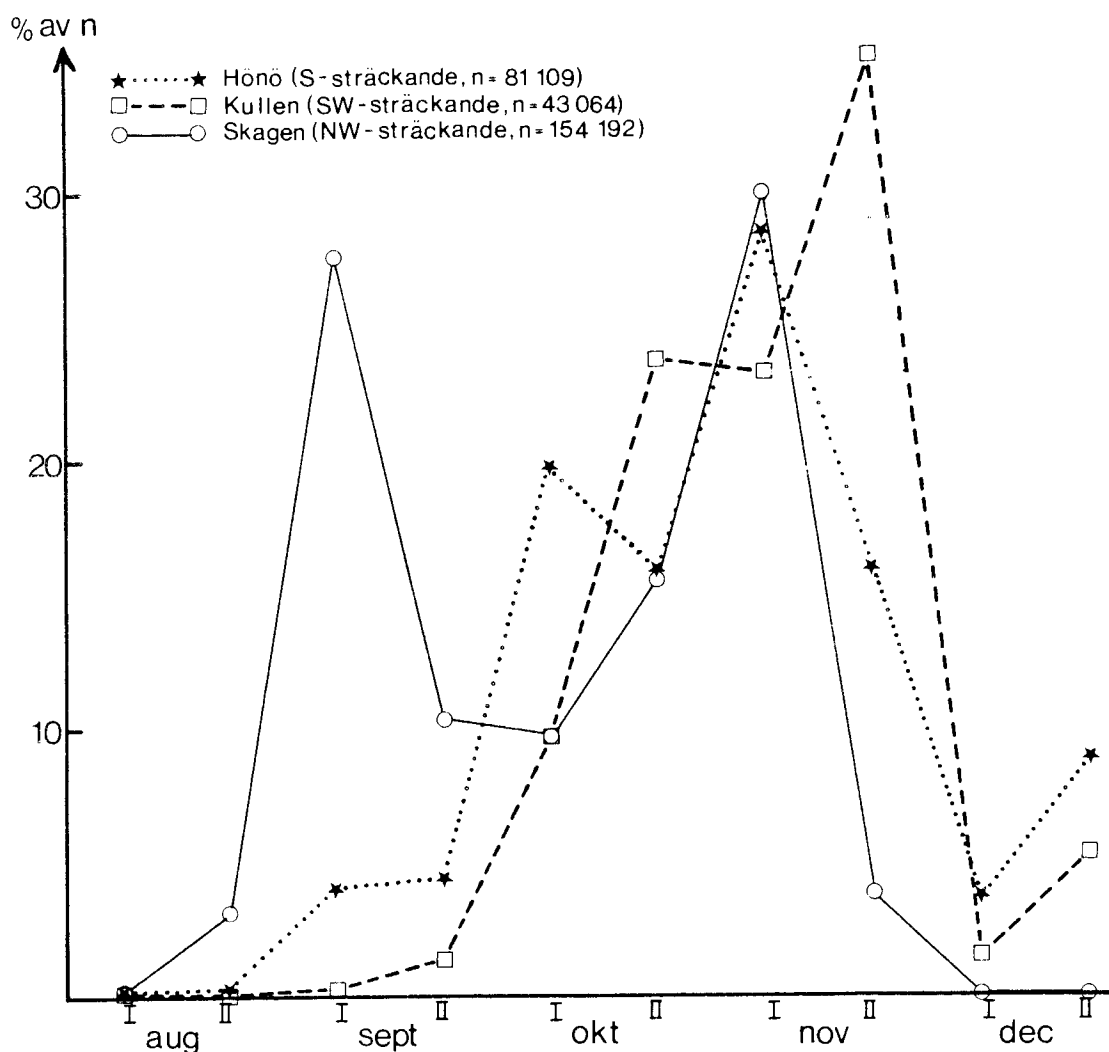
År	Antal ex	Antal lokaler
1978	102 000	8
1979	106 000	22
1980	52 000 ¹	17
1981	108 000	21
1982	101 000	14

¹ Inkluderar ej observationer från Skagen.

En ny lokal, en efterlängtd sådan, har tillkommit under året. Observationsmaterialet från Fornæs på den jylländska östkusten är nämligen det första som kommit Havsfågelgruppen tillhanda från denna del av Kattegatt. Dominerande sträckriktning vid lokalen tycks vara nord, vilket ytterligare verifierar det generella mönster för havsfågelsträcket i Kattegatt som postulerats av bl.a. Pettersson & Unger (1972). I tabell 2 visas hur sträcket vid några olika lokaler fördelar sig på sträckriktningar. Nordsträcket vid Nidingen och Getterön har berörts i ett tidigare nummer av HiK (1981). Registrerade sträckriktningar vid de båda lokalerna har visat sig vara direkt korrelerade till rådande vindförhållanden; måsarna sträcker söderut i S-SW-W vind (d.v.s. mot vinden, innan ett analkande atlantisk lågtryck passerat Skandinavien) och norrut i WNW-NW vind (fortfarande mot vinden, efter att lågtrycket passerat). Att sträckriktningarna uteslutande är syd vid de nordligare västkustlokalerna Hönö och Sotenäset är anmärkningsvärt och skulle kunna tolkas som om sträcket ut ur Kattegatt här är mindre kustbundet. Båtresor efter en storm, t.ex. Göteborg-Fredrikshamn och Varberg-Grenå, skulle kunna ge direkt svar härvidlag.

Tabell 2. Sträcket av tretåig mäs vid några olika lokaler fördelat på sträckriktningar (i procent). Observationerna är gjorda under perioden 1978 - 1982.

Lokaler	N-NE	E-SE	S-SW	W-NW	osp	n 100 %
Sotenäset			100.0			5 845
Hönö			97.1		2.9	83 442
Nidingen	42.1		55.8		2.1	51 561
Getterön	44.9		49.4		5.7	37 772
Busör	27.7		61.4		10.9	10 562
Kullen	3.8		88.4		7.8	50 098
Gilleleje		5.5		77.9	16.6	26 640
Rörvig		0.1		99.9		14 254
Fornaes	75.9		5.9		18.2	859
Skagen		4.2		95.8		163 047

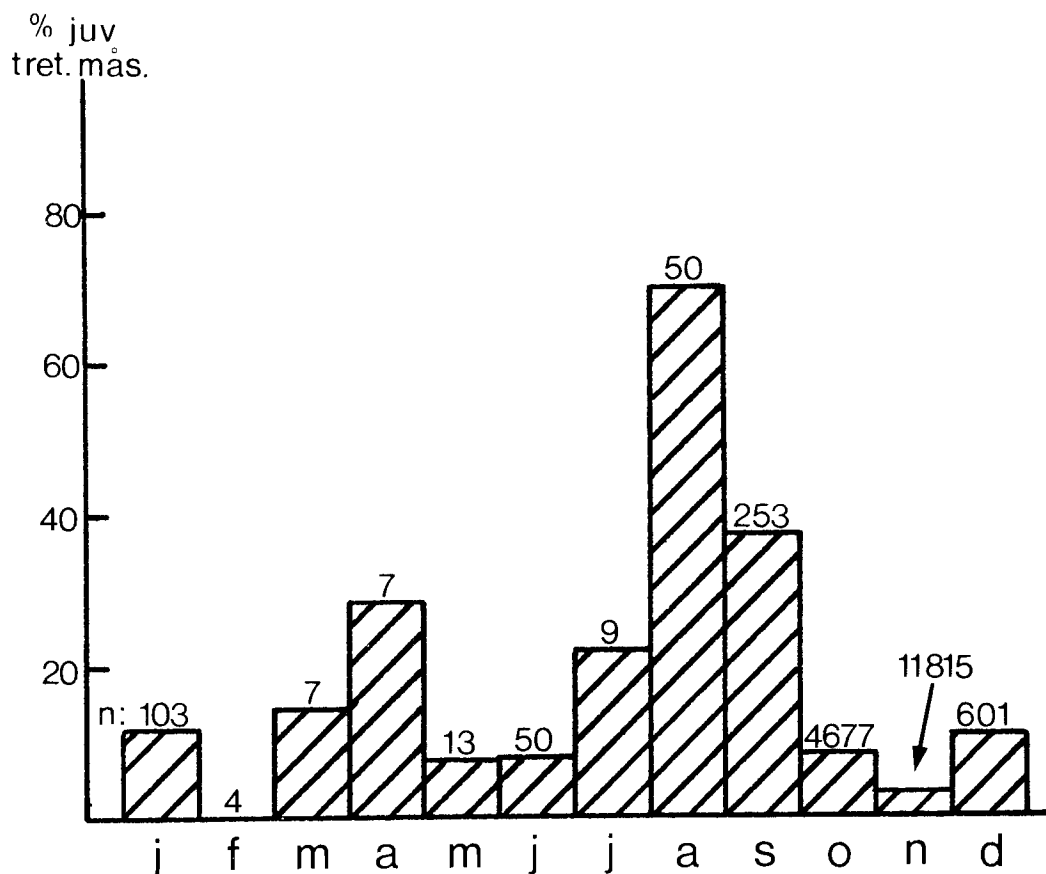
Figur 1. Antalet sträckande tretåiga mäsar vid några olika lokaler fördelat på 15-dagarsperioder. Observationerna är gjorda 1978 - 1982 (Hönö, Kullen) och 1978, 1979, 1981, 1982 (Skagen).

Ströcket av tretåig mås in i Kattegatt (registrerat som sydgående rörelser längs den svenska västkusten) och ut ur Kattegatt (NW-sträck vid Skagen) uppvisar olika tidsberoende, se figur 1. Ströcket längs svenska kusten kommer sällan igång "på allvar" förrän i början-mitten av okt och kulminationen inträffar vanligen i nov. Det massiva utsträck som ibland observeras vid Skagen redan i sept (som mest 7000 ex 12/9 1978, 25 000 ex 12/9 1979, 10 000 ex 28/9 1979) föregås sällan eller aldrig av ett motsvarande insträck längs den svenska kusten. Hur kan detta förklaras? Hur mycket tretåig mås finns det "normalt" (d.v.s. då det stormar) i Kattegatt och Skagerack vid denna tid? Hur är proportionerna mellan unga och gamla måsar (ungfåglarna tycks sträcka iväg tidigare på hösten än de gamla fåglarna, se nedan)? Ytterligare frågor som observationer från båtar skulle kunna ge svar på. Att det verkligen finns måsar att räkna "i våra farvatten" redan i september ger observationer från Skagen klara besked om; från mitten av aug och någon månad framöver rastar regelbundet 1000-talet tretåiga måsar kring Jyllands nordspets, se tabell 3.

Tabell 3. Rastande tretåiga måsar vid Skagen. Högsta dagssumma per tiodagarsperiod.

		1978	1979	1981	1982
juli	I	-	-	150	-
	II	200	-	185	-
	III	2	100	10	-
aug	I	-	160	-	-
	II	1200	-	2000	1500
	III	1000	5000	2000	2000
sept	I	300	8000	2000	2000
	II	2000	3000	-	1000
	III	1400	6000	2000	2000
okt	I	1400	-	2000	-
	II	-	1500	650	-
	III	-	-	-	3000
nov	I	-	200	-	4000
	II	2000	-	60	3000
	III	-	-	-	-
dec	I	-	-	-	-
	II	-	-	-	-
	III	-	-	-	1000

Många europeiska tretåiga måsar, framförallt ungfåglar, flyttar över Atlanten till Grönland och New Foundland. De unga måsarna vid västeuropas häckningsplatser blir flygfärdiga ofta redan i juli och ringmärkningsåterfynd visar att en del ungfåglar hinner fram till Grönland redan i september och oktober (Alerstam 1982). En snabb utflyttning av ungfåglar från västeuropas kuster borde återspegla sig i en förändrad åldersfördelning hos måsarna även i "vårt lilla hav". I figur 2 ges en sammanställning av en del av det "åldersbestämda material" som föreligger från Kattegatt. Av figuren framgår att det sker en drastisk minskning av andelen juvenila måsar i södra Kattegatt från ca 70 % i augusti till ca 4 % i november.

Figur 2. Andel juvenila tretåiga måsar i södra Kattegatt 1978 - - 1982. Observationerna är hämtade från Hallands Väderö, Kullen, Gilleleje och Rörvig. n anger antalet åldersbestämda fåglar respektive månad.

Referenser

- Alerstam, T. 1982. Fågelflyttning. - Bokförlaget Signum, Lund.
- Pettersson, G. & Unger, U. 1972. Havsfågelstudier på Västkusten under tioårsperioden 1960-1969. - Vår Fågelvärld 31: 229-236.

Appendix. Observationer av Tretåig mås/Ride (Rissa tridactyla) i Kattegatt 1982.

Dagar med minst 50 ex vid någon lokal. Siffra utan markering anger sträck i den för lokalen dominerande riktningen, minustecken markerar sträck i motsatt riktning, "R" betyder rastande fåglar och "osp" att närmare uppgifter saknas. Dominerande sträckriktning vid respektive lokal är markerad inom parentes.

	augusti							
	12	13	14	15	19	23	24	25
Sotenäset (S)		45,-5						
Hönö(S)					150			
Kullen(SW)			1 osp	4 osp				
Rörvig(W)				3				
Skagen(NW)	200 R	500 R	1500 R	700 R	800 R	500 R	200 R	500 R

	augusti					september		
	26	28	29	31	1	2	3	4
Hönö(S)							35	
Kullen(SW)								13 osp
Skagen(NW)	2000 R	1000 R	1000 R	2000 R	200 R	500 R	500 R	600 R

	september							
	5	7	9	10	11	12	13	14
Kullen(SW)	7 osp							
Skagen(NW)	2000 R	150 R	2000 R	600 R	500 R	600 R	1000 R	1000 R

	september						oktober	
	15	16	17	18	22	23	10	11
Kullen(SW)					2 osp			
Skagen(NW)	500 R	500 R	500 R	250 R	2000 R	300 R	-220	-410

	oktober							
	12	13	18	21	23	24	25	26
Busör(S)							210	85,-766
Kullen(SW)			3	142	1	-1	1,-1	24
Fornäs(N)				4		263		
Skagen(NW)	-875	-425	-2000		4500	3500		

	oktober				november			
	27	28	29	30	31	2	3	4
Hönö(S)						500		
Nidingen(S)	150,-9	58,-7	24,-4					
Getterön(S)				60 osp				
Busör(S)	21,-273		199,-22	260,-13	170	20,-10	35,-1015	5,-408
Hall.Väderö(SW)								572,-33
Kullen(SW)	155,-1	-4	8,-8		-1	230,-15	653	221,-135
Skagen(NW)			3000 R			4000R		3000 R

	november							
	5	6	7	9	11	12	13	14
Sotenäset (S)					5000			
Hönö (S)		100				750		
Getterön (S)			20 osp		500		250,20 R	-1000
Busör (S)	975 osp		1330		15		200	140
H. Väderö (SW)			10 osp					
Kullen (SW)	11,-10	51,-3	6,-1	67	1517	9,-1	245,-1	134,-3
Gilleleje (W)			95 osp					100 osp
Rörvig (W)					169		482	
Fornäs (N)		35						2
Skagen (NW)	3000	3000 R			3000 R	2500 R		

	november							
	16	17	18	19	20	21	22	27
Hönö (S)	100	2400			1000		6000	
Getterön (S)	-200	-150		2000	2500			500
Glommen (S)		8000		1000	2000			
Busör (S)		64,-9	113,-21	1000,-115	150	172 osp		
Kullen (SW)	37,-4	1129,-20	4262,-13	796,-5	4200	331		
Gilleleje (W)		3			4000			
Tisvilde (W)					20			
Rörvig (W)					70	40		
Gniben (W)								20 osp
Fornäs (N)					1,-40	339,-4		-7
Skagen (NW)					1000 R			

	november		december					
	29	30	1	2	5	6	16	18
Hönö (S)							80	
Getterön (S)						50,120 osp	4	-100
Busör (S)	850	115	250	300	107			
Kullen (SW)					3 osp		663	
Gilleleje (W)	40 R							
Tisvilde (W)								2
Rörvig (W)							21	
Fornäs (N)					156 osp			

	december							
	19	21	22	23	25	28	29	31
Hönö (S)		100		3200				
Nidingen (S)							500 osp	
Getterön (S)	50 osp		30					
Busör (S)							-188	
Kullen (SW)						3400 osp	66 osp	94 osp
Gilleleje (W)			1 R			4051,-1154, 4325 osp	1556, -168	
Skagen (NW)		400 R	1000 R		200 R			

LABBAR / KJOVER Stercorariidae

=====

Mikael Hake

1982 blev ett mycket gott år för samtliga fyra labbarter då dessa observerades i ovanligt höga antal i Kattegatt. Detta gällde inte minst den bredstjärtade arten, vilkens uppträdande under senhösten/vintern slog alla tidigare rekord. Förklaringen till detta massuppträdande ligger förmodligen i den vädertyp som rådde under hösten, med tidvis friska vindar från ostsektorn under nästan hela september/oktober, och därefter flertalet lågtryckspassager med västvindar under den ovanligt milda avslutningen på året. Man får då anta att sträcket förskjutits västerut och därför har ovanligt många labbar samlats i Kattegatt, vilka sedan har blåst in mot kusterna. Den milda senhösten/vintern är säkerligen också förklaringen till att såpass många vanliga labbar observerats i november/december. Som vanligt står Skagen för de överlägset flesta iakttagelserna av samtliga arter.

Bredstjärtad labb / Mellemkjove Stercorarius pomarinus

I nedanstående tabell redovisas samtliga fynd av sträckande bredstjärtade labbar 1982. Från Skagen har dessutom ett antal rastande individer rapporterats, men dessa utelämnas här eftersom det delvis kan röra sig om samma individer som de sträckande.

	24/5	5/9	24/9	30/9	14/10	15/10	18/10	23/10	24/10	26/10
Busör	1									
Kullen					1					
Gilleleje		1								
Spødsbjerg									1	
Skagen			2	1		-1	-1	8	10	5

	27/10	28/10	29/10	31/10	2/11	3/11	4/11	5/11	6/11	7/11
Hl Viderö								1		
Gilleleje				1						
Skagen	1	4	6		1	14	45	26	11	-5

	11/11	12/11	13/11	14/11	19/11	20/11	21/11	22/11	23/11
Hönö								1	
Getterön	1								
Kullen					1	4			
Gilleleje						1			
Rörvig			2						
Skagen	-22	9		1			3	-3	-4

	25/11	6/12	16/12	19/12	21/12	22/12	28/12	Totalt
Hönö								1
Getterön		5	1					7
Glommen	1			1				2
Busör								1
Hl Väderö								1
Kullen			10					16
Gilleleje							1	4
Spodshjerg								1
Rörvig								2
Skagen					2	1		186
Summa								221

Striektoppen för bredstjärtad labb infaller i första halvan av november, dvs klart senare än den vanliga labbens.

Ålders- och färgfasfördelning

	Skagen		Övriga lokaler		Samtliga lokaler	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Ad ljus fas	3	1,5	5	12	8	3,5
Ad mörk fas	-	-	1	2	1	0,5
Imm ljus fas	1	0,5	-	-	1	0,5
1 K	182	98,0	23	55	205	90,0
Ospec.	-	-	13	31	13	5,5

Som framgår av ovanstående siffror är andelen bestämda 1K-fåglar (årsungar) klart högre vid Skagen än i övriga Kattegatt. Ligger man samtliga ospecificerade individer av den sistnämnda kategorin till de övriga 1K-fågarna kommer man dock avsevärt närmare skagenproportionerna, och man kan nog utgå från att huvuddelen av de ospecificerade individerna varit ungfåglar. Hur som helst så är andelen 1K-fåglar mycket större än normalt. Tilläggs bör att åtminstone samtliga svenska fynd av arten fortfarande ligger under raritetskommitténs granskning och därför kan vissa oegentligheter förekomma i materialet.

Labbe / Almindelig kjove *Stercorarius parasiticus*

Årsumman blev även för denna art ovanligt hög, och framför allt vid Skagen noterades några mycket höga dagssummor i början av september. Nedan redovisas samtliga fynd av sträckande labbar i Kattegatt 1982. Liksom för den bredstjärtade arten har en mängd nästade individer iakttagits vid Skagen, och dessa har även här utelämnats av samma anledning som förut.

	4/4	7/4	8/4	17/4	18/4	24/4	1/5	2/5	3/5	4/5	5/5	6/5	8/5
Hönö										2-1			
Nidingen										1			
Getterön						1	1-1	3-1	2				
Gilleleje			2										
Skagen	2	2		3	1		2-2	3-1	2	12	4	3	6

	9/5	14/5	15/5	16/5	20/5	21/5	22/5	1/7	31/7	1/8	7/8	9/8
Hönäs												1
Gettenön	-1											
Kullen								1				
Rörvig				1								
Fornæs										2	1	
Skagen	-1	-2	5		1	1	2		2			

	10/8	11/8	14/8	15/8	19/8	22/8	23/8	1/9	2/9	3/9	4/9	5/9
Hönäs	3	1								4		
Busör				3			1		1		1	-1
Kullen			2	1						2	3	5
Rörvig			1			1						8
Skagen					-1			19		35	126	25

	6/9	7/9	8/9	9/9	11/9	12/9	13/9	22/9	23/10	26/10	27/10
Nidingen								2			1
Busör		1						1		1-1	-2
Kullen			1	1				1			
Rörvig						4	8	2			
Skagen	2	15	55	50	90			2	1	1	

	29/10	30/10	31/10	2/11	3/11	4/11	5/11	7/11	11/11	13/11
Gettenön									2	
Busör		5	1	1				1		
Lagnoset										1
Skagen	2				1	3	2			

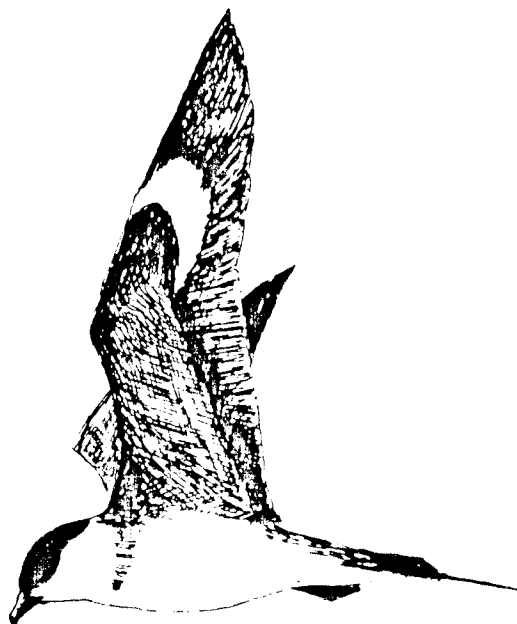
	18/11	19/11	20/11	27/11	1/12	18/12	24/12	26/12	Totalt
Hönäs			1						13
Nidingen									4
Gettenön			5				1		18
Tyludden			1						1
Busör		1-1			3			1	28
Lagnoset				1					2
Kullen									17
Gilloleje									2
Rörvig									25
Fornæs						1-1			5
Skagen									487
Samman									602

Årssumman för labb är som sagt mycket hög, främst beroende på att så många individer iakttagits vid Skagen. Från nämnda lokal finns hela 1278 iakttagelser under året. Det är dock så gott som omöjligt att uppskatta hur många individer som varit inblandade pga alla rastarna. Sträcktoppen inföll under första halvan av september, vilket får anses som tämligen normalt.

Ålders- och färgfas
fördelning gällande
sträckande fåglar 1982

	Antal	%
Mörk fas	31	27
Ljus fas	9	8
1 K	35	31
Ospecc.	38	34

Skagenmaterialet är av ovan nämnd anledning alltför svårbedömt för att en ålders- och färgfasuppdelning skall vara meningsfull och är därför ej medtaget i ovanstående tabell.

Fjälllabb / Lille kjove Stercorarius longicaudus

Från Skagen föreligger 91 iakttagelser av minst 24 olika individer mellan den 27/8 och 25/9. Som mest sågs 9 ex samtidigt den 10/9. Individerna fördelar sig på 1 adult, 2 ex 2K samt 21 ex 1K. Inga ytterligare säkra observationer är rapporterade från Kattegatt, men en obestämd labb som förmodligen hörde till denna art ströckte förbi Tyludden den 5/9. Skagenfynden ger ytterligare bekräftelse på att bästa tiden för att se fjälllabb är under slutet på augusti till mitten på september då de flesta fynden görs.

Storlabb / Storkjove Stercorarius skua

Samtliga fynd i Kattegatt 1982 redovisas i nedanstående tabell.

	1/5	2/5	9/8	12/8	14/8	15/8	28/8	2/9	3/9	4/9	5/9	8/9	9/9
Hönö		1							2	1			
Nidingen					1								
Busör								1		-1			
Skagen	1		1R	2R		2+1R	1	1	1	3	4	5	3

	10/9	11/9	12/9	13/9	14/9	15/9	16/9	17/9	22/9	23/9	23/10
Nidingen				1R	2	3	1	1	1R		
Skagen	1	1	1	1R	2	3	1	1	1	3	1

	28/10	30/10	2/11	11/11	19/11	22/11	16/12	Totalt
Hönö						1		5
Nidingen	1							3
Getterön		1R					1	2
Glommen					1			1
Tyludden							1	1
Busör								2
Kullen			1	1				2
Skagen						3-1		45
Summa								61

Även för storlabb är årssumman klart högre än normalt, och även här står Skagen för de överlägset flesta observationerna. Fynden i Sverige kan sägas vara av normal omfattning. En intressant detalj att notera är vårfynden av storlabb vid Skagen och Hönö. Observationerna ligger så till att man starkt kan misstänka att det rör sig om samma individ.

Obestämd labb / kjove *Stercorarius sp*

Nedan redovisas samtliga sträckande obestämda labbar 1982.

	14/5	14/8	5/9	9/9	22/9	12/10	24/10	30/10	2/11	3/11
Busör		1							1	1
Tyludden			1							
Kullen				1		1				
Skagen	1				-2		1	2		

	4/11	11/11	13/11	14/11	17/11	20/11	21/11	22/11
Sotenäset		1						
Hönö					1			1
Getterön			4			3		
Glommen							1	
Busör						1		
Tyludden		1				1-1		
Hl. Väderö	11							
Kullen		2	1	2	1	6	2	
Gilleleje				3		1		
Skagen			2					-1

	5/12	6/12	9/12	15/12	23/12	28/12	Totalt
Sotenäset							1
Hönö					4		6
Getterön		9	1				17
Glommen							1
Busör	1						5
Tyludden							4
Hl. Väderö							11
Kullen				5			21
Gilleleje						2-1	7
Skagen							9
Summa							82

Ålders- och färgfas-
fördelning på samtliga
sträckande ind. 1982

	Antal	%
Mörk fas	1	1
Ljus fas	1	1
1 K	28	34
Ospec.	52	64

Som synes observerades avsevärt fler obestämda labbar på svenska sidan än vid t.ex. Skagen. Detta beror sannolikt på skillnad i observationsbetingelser, då labbobservationer oftare är förknippade med hård vind på svenska sidan, vilket gör bestämningen av främst ungfåglar svårare. Då de flesta obestämda labbarna sågs såpass sent på året kan man kanske misstänka att flertalet hört till den bredstjärtade arten, vilkens sträcktopp som nämnts infaller klart senare än den vanliga labbens.

Av samtliga observerade sträckande labbar i Kattegatt 1982 fördelade sig arterna enligt följande:

	Skagen		Övriga lokaler		Samtliga lokaler	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Labbar	487	65	115	48	602	61
Bredstjärtad labbar	186	25	35	15	221	22
Storlabbar	45	6	16	7	61	6
Fjällabbar	24	3	-	-	24	3
Obest. labbar	9	1	73	30	82	8

Siffrorna ovan visar hygglig överensstämmelse mellan Skagen och övriga lokaler om man bortser från det stora antalet obestämda labbar som observerats vid de sistnämnda. Räknar man bort dessa obestämda individer får man följande procentsiffror för dessa lokaler - labbar 69 %, bredstjärtad labbar 21 %, storlabbar 10 % - med andra ord en mycket bättre överensstämmelse. Vidare kan man som tidigare sagts utläsa att andelen bredstjärtade labbar varit klart högre än normalt. Detta gäller dock ej Skagen i så hög grad som övriga lokaler. Andelen vanliga labbar har däremot varit något mindre än tidigare år, medan andelen storlabbar ligger på ett mycket stabilt värde runt, eller straxt under 10 %.

ALKOR / ALKEFUGLE Alcidae

=====

Lars Blomqvist & Stig Rosén

På grund av ostliga vindar blev det inga större dagssummor av alkor i oktober. När det väl lossnade i november blev det bättre tryck än någonsin och detta fortsatte året ut. Ett par dagssummor runt sammanlagt 10.000 ex vittnar om detta (tabell 1).

Tabell 1. Dagssummor av observerade alkor från några lokaler för några utvalda dagar. Minustecken före summan anger att fåglarna sträckt åt "fel" håll, det vill säga mot den dominerade sträckriktningen.

	11/11	13/11	17/11	20/11	21/11	Totalt
Hönö			550			7012
Getterön	4600	500	-40	1190		6866
Busör	745			400		4114
Tyludden	1236					1236
Kullen		575	130	1000	885	3205
Gilleleje			144-43	490-18	69	2182
Rörvig	32	5		226	131	441
Fornaes		800-371		1539-1124	6815-2550	27981
Skagen	182-994	798	2089		3750	31065
Summa	7789	3009	2996	5987	14200	

Som vanligt dominerade sillgrisslan / lomvien över tordmulen / alken och utgjorde 80-90 % av de observerade alkorna. Det finns dock ett par undantag. Till exempel vid Fornaes den 21/11 där det av 9365 rapporterade alkor skulle vara flest tordmular och vid Gilleleje den 20/11 då det passerade 271 tordmular och endast 7 sillgrisslor. Det blir endast 3 % sillgrisslor. Samma dag noterades 50 sillgrisslor och 5 tordmular vid Getterön. Det ger 90 % sillgrisslor! Vid vinterns oljeutsläpp i Kattegatt drev det iland massor av alkor. Av dessa var 80-90 % sillgrisslor.

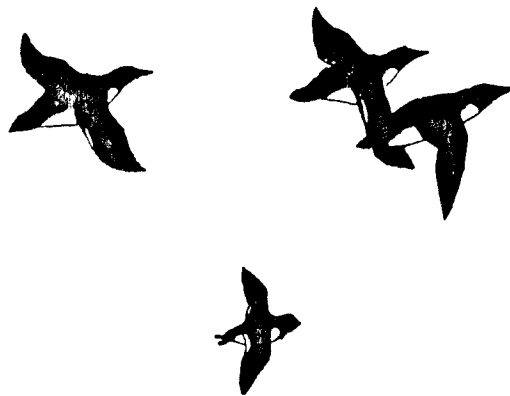
Tabell 2. Fördelning mellan sillgrisslor och tordmular, antal samt i procent.

Lokal	Datum	Sillgrissla	Tordmule	% Sillgrissla
Skagen	18/10	2630	667	80
Skagen	19/10	212	37	85
Skagen	29/10	1100	100	91
Hallands Väderö	4/11	456	35	91
Skagen	4/11	425	12	97
Skagen	5/11	110	36	75
Skagen	12/11	715	33	96
Skagen	13/11	325	53	86
Skagen	17/11	437	147	75
Getterön	20/11	50	5	93
Gilleleje	20/11	7	253	3

Alkekung / Søkunge Alle alle

Ovanligt många alkekungar observerades under året. Om man bortser från oljeincidenten vintern 1980-1981, då flera tusen alkekungar påträffades, är 1982 års siffra den högsta under den senaste femårsperioden. Det är framför allt Fornaes som står för flertalet iakttagelser.

1 R	Gilleleje	17-19 o 22-25/1
1 N	Fornaes	14/3
1 N	Fornaes	24/10
2 NW	Skagen	29/10
2 S	Fornaes	7/11
3 N, 1 S	Fornaes	13/11
3 N, 1 S	Fornaes	14/11
1 NW	Skagen	17/11
1 N	Fornaes	20/11
4 N, 2 S	Fornaes	21/11
2 S	Fornaes	5/12
1 S	Fornaes	18/12
1 N	Fornaes	24/12
1 ad R	Kullen	28/12
1 N	Fornaes	30/12

Lunnefågel / Lunde Fratercula arctica

Även av lunnefåglar har ett rekordantat antal rapporterats. Även här är det Fornaes som står för majoriteten av observationerna. Om man räknar bort iakttagelserna där, var förekomsten i Kattegatt 1982 av ungefär normal omfattning.

1 N	Fornaes	2/3
1 juv R	Kullen	3-4/9
1 S	Fornaes	21/10
1 N	Fornaes	22/10
1 NW	Skagen	29/10
2 N, 1 S	Fornaes	6/11
2 N, 7 S	Fornaes	7/11
8 N, 3 S	Fornaes	13/11
11 N, 3 S	Fornaes	14/11
1 NW	Skagen	17/11
3 N, 1 S	Fornaes	20/11
1	Gilleleje	20/11
1 W	Gilleleje	21/11
7 N, 1 S	Fornaes	21/11
3 N, 1 S	Fornaes	27/11
1 S	Fornaes	5/12
3 N, 1 S	Fornaes	11/12
2 N	Fornaes	18/12
1 N	Fornaes	30/12

ÖVRIGA OBSERVATIONER

=====

Mats Peterz

Följande observationer av "icke havsfåglar" har rapporterats till Havsfågelgruppen.

Islom / Islom Gavia immer

1 ad mot S vid Getterön 2/5
1 ad i sommardräkt mot N vid Fornæs 21/10

Vitnäbbad islom / Hvitnaebbet lom Gavia adamsii

1 ad i sommardräkt mot S vid Fornæs 10/10
1 rastande vid Getterön 2/11

Obeständ islom Gavia immer/adamsii

1 ex mot S vid Getterön 16/11

Toppskarv / Topskarv Phalacrocorax aristotelis

Följande observationer föreligger från Fornæs,

2 mot S 9/4
1 (ad) mot S 3/10
1 (ad) + 1 (2k) mot S 24/10
1 (ad) mot N 7/11
2 (ad) mot S 27/11
1 mot N 18/12

Alförodare / Stellersand Polysticta stelleri

1 (hona) rastande vid Kullen 20/11
1 (ad, hane) mot S vid Fornæs 19/2

Praktejder / Kongeederfugl Somateria spectabilis

1 (ad, hane) mot S 7/4

Vittrut / Gråmåge Larus hyperboreus

1 ex vid Kullen 7/3 och 9/4
1 (ad) mot S vid Getterön 2/5
1 ex mot W vid Rörvig 27/5

Vitvingad trut / Hvidvinget måge Larus glaucooides

1 (ad) mot S vid Fornæs 21/11
1 (2K) vid Skagen 5 - 13/3
1 (2K) vid Skagen 4 - 9/5
1 (2K) vid Skagen 14/11 - 31/12

UPPROP

=====

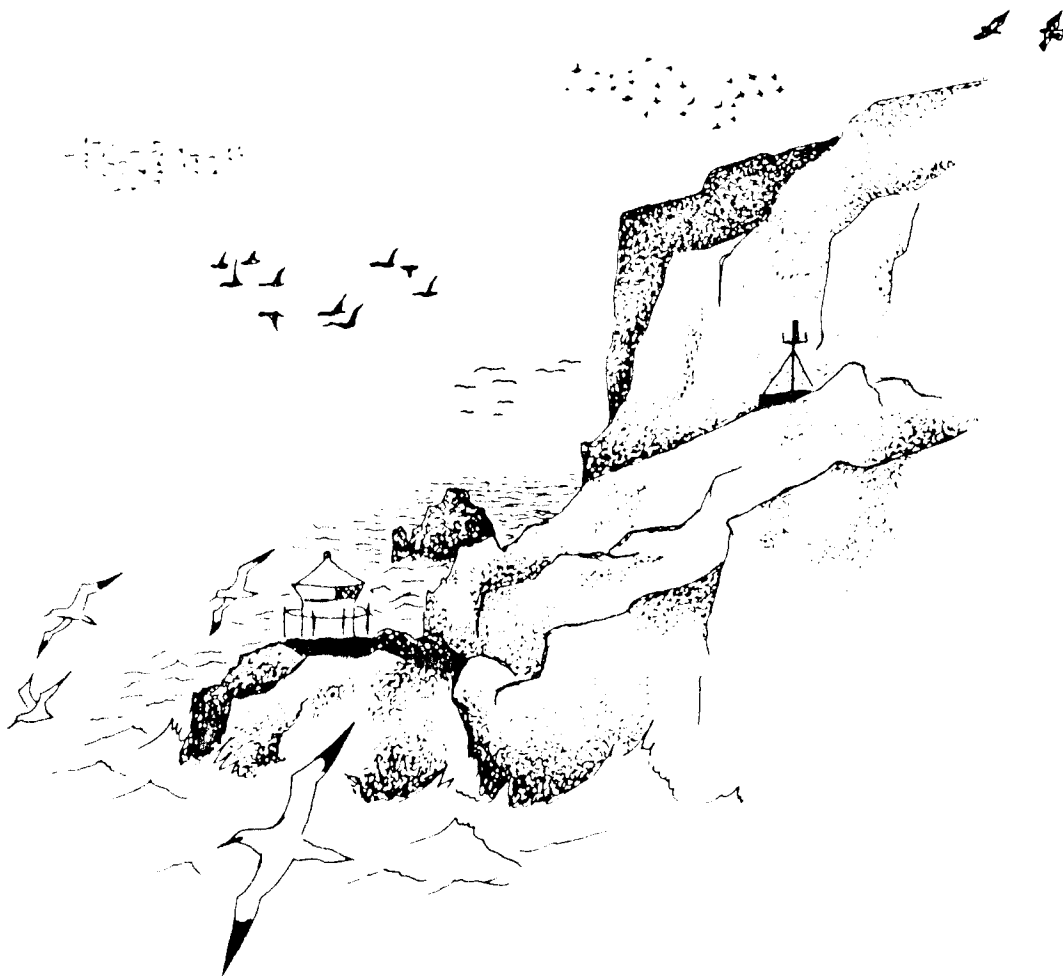
Det har längs svenska västkusten bildats ett flertal grupper som tvättar oljeskadade fåglar med förhoppningsvis gott resultat. De flesta fåglarna har blivit ringmärkta och det är därför om möjligt ännu viktigare än tidigare att funna ringar skickas in till Ringmärkningscentralen. Vi vill gärna att det startas liknande grupper på den danska sidan, där man tydligen fortfarande skjuter dom oljeskadade fåglarna alldeles i onödan.

DET GÅR ATT RÄDDA DOM!

Om någon är intresserad kan ni höra av er till oss, så kan vi berätta hur det går till. Vi kan även ordna det speciella tvättmedel som MÅSTE användas.

Katastrofhjälp för fågel och vilt (KFV) i Halmstad

Lars Blomqvist
Vallmovägen 5
S-310 40 Harplinge
Tel: 035/513 32

ADRESSFÖRTECKNING ÖVER HAVSFÅGELGRUPPENS RAPPORTMOTTAGARE OCH KONTAKTMÄN
SAMT TILL ARTIKELFÖRFATTARE

=====

Rapportmottagare:

Sverige: Mats Peterz Snickargatan 18 754 37 Uppsala 018/25 77 76	Danmark: Erik Vikkelsø Rasmussen Holst Have 3' 4500 Nykøbing Sjælland 03/41 33 40
---	--

Lokala kontaktmän:

Bohuslän/Hönö: Mikael Hake Varpnossevägen 8 436 00 Askim 031/28 63 99	Gilbjerg/Gilleleje: Nis Kiel Bogebakke 4 3250 Gilleleje 02/19 07 93
Nidingen: Nidingens fågelstation Box 103 05 434 01 Kungsbacka 0300/625 94	og Søren Andersen Obdams Allé 17 2300 København S 02/58 73 57
Getterön: Christer Johansson Backsippestigen 15 432 00 Varberg 0340/139 43	Tisvildeleje: Nils Hannow Grumstrupvej 6 2900 Hellerup 01/65 09 96
Glommen/Morups Tånge: Claes-Göran Cederlund Syaregatan 23 432 03 Träslövsläge 0340/712 43	Rørvig: Erik Vikkelsø Rasmussen Adress ovan
Södra Halland: Lars Blomqvist Vallmovägen 5 310 40 Harpling 035/513 32	Ashoved: Preben Clausen Skraenten 1 Hosby 7130 Juelsminde
Kullen: Karl-Göran Nilsson Pl 1147 260 41 Nyhamnsläge 042/441 66	Fornaes: Rolf Danielsen Kantorvaenget 182 8240 Risskov
	Skagen: Knud Pedersen Eratosvej 20 9990 Skagen 08/44 23 36

Artikelförfattare:

Bertil Oldén Slättervägen 27 F 222 38 Lund 046/15 20 05	Thomas Rönnertz Centralvägen 5 262 00 Ängelholm 0431/215 07
Stig Rosén G:a Nissastigen 157 313 00 Oskarsström 035/618 56	Jørgen Hulbæk Christiansen Rødager allé 67 st tr 2610 Rødovre 01/70 01 10

L Blomqvist, M Hake, C Johansson, KG Nilsson, M Peterz och
E Vikkelsø Rasmussen se ovan.